

[Uz Sākumlapu](#) > [Mācība, Tiesiskās Sadarbības Tīkli Un Aģentūras](#) > [Latvia](#)

Tiesnešu sākotnējā apmācība Eiropas Savienībā

Saturu nodrošina

Latvija

Latvija

Tiesneši

Vispārīgs apraksts

Kopš 2020. gada Latvija nodrošina ievadapmācību jaunajiem tiesnešiem (pēc apstiprināšanas tiesnešu amatam), pamatojoties uz Likuma par tiesu varu 89. panta 5. nodaļu, kas paredz, ka pirmajā dienesta gadā ikvienam jaunieceltam tiesnesim ir pienākums apgūt jauno tiesnešu mācību kursu. Mācību programmas galvenā auditorija ir vispārējās jurisdikcijas tiesu tiesneši. Jaunieceltie administratīvo tiesu tiesneši pievienojas mācību programmai, ja tas ir lietderīgi un ir piemērojams. Tomēr ir paredzēts izstrādāt jaunu programmu, kas īpaši paredzēta jaunieceltiem administratīvo tiesu tiesnešiem.

Tiesnešu un tiesu darbinieku apmācība ir Latvijas Tiesu administrācijas (TA) kompetencē, tomēr šis uzdevums ir deleģēts Latvijas Tiesnešu mācību centram (LTMC) — nevalstiskai organizācijai, ko 1995. gadā nodibināja starptautiskie līdzekļu devēji un Latvijas Tiesnešu asociācija. LTMC ir iekšējā pieredze un zināšanas, lai nodrošinātu kvalitatīvu apmācību jaunieceltiem tiesnešiem, tiesnešiem ar pieredzi un tiesu darbiniekiem. LTMC reglamentē Biedrību un nodibinājumu likums, kā arī ilgtermiņa nolīgums starp TA un LTMC par specifiskiem aspektiem attiecībā uz apmācības nodrošināšanu valsts un starptautiskā līmenī.

Gan vispārējās, gan administratīvajās jurisdikcijās vidēji ir līdz 15 praktikantiem gadā.

Piekluve sākotnējai apmācībai

Pēc tiesnešu amata kandidātu atlases un tiklīdz Saeima nobalsojusi par kandidātiem, LTMC drīkst sākt mācību programmu. Nav papildu vai īpašas atlases procedūras, jo to jau veic atlases komiteja. Ir tikai viens ceļš uz tiesu sistēmu, proti, izturēt atlasī visos līmeņos un iegūt parlamenta apstiprinājumu.

Sākotnēji tiesnešus ieceļ uz 3 gadiem.

Sākotnējās apmācības formāts un saturs

Jauniecelto tiesnešu mācību programma ir izveidota, pamatojoties uz iepriekš izstrādāto plašāko programmu tiesneša amata kandidātiem.

Tomēr jaunā programma ir vērsta uz pieciem galvenajiem tiesneša pienākumiem:

1. lietas sagatavošanu tiesas sēdei (ietver saturu par tiesvedību civillietās un krimināllietās, lietu izskatīšanu, kvalitatīviem tiesas nolēmumiem, personisko vadību, tiesu ētiku, tiesneša lomu u. c.);
2. tiesas sēdes vadīšanu (ietver saturu par lietu izskatīšanu, tiesas procesu, personisko vadību, prezentācijas prasmēm, emocionālo un sociālo inteligenci, argumentāciju un kritisko domāšanu, tiesas izspēlēm civillietās un krimināllietās, Augstākās tiesas senatoru vadītām tiesas izspēlēm, mediācijas procesa pamatiem u. c.);
3. tiesas nolēmuma rakstīšanu (ietver saturu par tiesvedību civillietās un krimināllietās, lietu izskatīšanu,

- kvalitatīviem tiesas nolēmumiem civillietās un krimināllietās u. c.);
4. efektīvas sadarbības un saziņas nodrošināšanu (ietver saturu par diskusijām par tiesneša lomu 21. gadsimtā, tiesvedību civillietās un krimināllietās, lietu izskatīšanu, kvalitatīviem tiesas nolēmumiem civillietās un krimināllietās, tikšanos ar tiesnešiem citās instancēs un Satversmes tiesā, citām juridiskajām profesijām, personisko vadību, prezentācijas prasmēm, emocionālo inteliģenci, tiesas izspēlēm, juridisko ētiku, diskusiju ar jaunajiem tiesnešiem par viņu pieredzi pirmajā dienesta gadā, komandas veidošanu, personīgās izaugsmes plāna izstrādi u. c.);
 5. izpratni par tiesneša lomu, profesijas specifiku, ierobežojumiem un pienākumiem (tiesas izspēles civillietās un krimināllietās, emocionālā un sociālā inteliģence, juridiskā ētika (deontoloģija) un tiesu ētikas īpatnības, tiesneša loma un ko no tiesneša sagaida sabiedrība un valsts.

Programma ir organizēta tā, lai atbalstītu arī šādu tiesu iestāžu darbiniekiem noteikto kompetenču pilnveidošanu:

1. vērtības un ētika;
2. analītiskā un konceptuālā domāšana;
3. gatavība mācīties un būt atvērtam personīgajai izaugsmei;
4. spēja pieņemt lēmumus un uzņemties atbildību;
5. saziņa un spēja sadarboties;
6. spēja plānot (organizēšana un elastīgums).

Lielāko daļu mācību nodrošina tiesneši-instruktori, kuri ir apguvuši apmācības metodes un paņēmienus. LTMC nodrošina pilnīgu atbalstu apmācībai: gan izstrādā un atjaunina programmas, gan sniedz atbalstu mācību laikā, jo īpaši, ja mācības notiek tiešsaistē. LTMC, rīkojot regulāras tikšanās un pārrunājot problēmas, nodrošina, ka tiek atbalstīti arī tiesneši-mentori, kuri ir apguvuši mentorēšanu. Menotrs ir pieejams no dienesta pirmās dienas. Lai gan mentori atbalsta jaunus tiesnešus, tiek piedāvāta arī profesionāla supervīzija, kas palīdz jaunajiem tiesnešiem risināt netipiskas situācijas, problēmas ar kolēģiem un darbiniekiem vai risināt ļoti grūtu lietu ietekmi.

Dažas mācības (t. i., par tiesu informācijas sistēmu, datu aizsardzību un privātumu, iekšējām cilvēkresursu sistēmām u. c.) nodrošina Tiesu administrācijas speciālisti.

ES tiesības ir neatņemama daļa mācībās par specifiskiem jautājumiem, un pārrobežu aktualitātes, cilvēktiesības un pamattiesības tiek nodrošināti kā papildu temati pirmajā dienesta gadā. Turklāt tiek sekmēta pašmācības programmu apguve, ko arī piedāvā uz vietas un citi starptautiski izglītotāji (piemēram, *HELP*).

Programmu papildina prakse, ko organizē katra tiesa, kurā tiesnesis ir iecelts. Programmas pilnveidošana tiks turpināta, lai nodrošinātu, ka prakse notiek arī apelācijas tiesās, Satversmes tiesā un citās juridisko profesiju iestādēs (piemēram, krimināllietu tiesnešiem prokuratūrā).

LTMC, kas kopš 2004. gada piedalās *EJTN*, nodrošina Latvijas tiesnešu regulāru dalību tādās programmās kā *AIAKOS* un *THEMIS*, kas īpaši paredzētas tiesneša amata kandidātiem un jaunieceltiem tiesnešiem.

Lai atbalstītu *THEMIS* konkursa komandas LTMC, piedāvā mācības par oratora prasmēm, juridisko valodu, prezentācijas prasmēm, pasniedzēja atbalstu u. c.

Mācību programmas ietvaros valsts līmenī juridiskās valodas mācīšana netiek nodrošināta. Tomēr *EJTN* piedāvātās mācības par juridisko terminoloģiju augstu vērtē ne tikai jaunie tiesneši.

Lielākā daļa mācību programmas (200 akadēmiskās stundas / AC, 1 AC ir 45 minūtes, kopējais ilgums ir 2,5–3 mēneši) tiek nodrošināta kā intensīvas mācības dienesta sākumā. Pēc mācību programmas pirmās daļas *uzreiz* tiek piedāvāta īpašo mācību vajadzību novērtēšana, ņemot vērā specializāciju. Praktikanta pilns profils ir izstrādāts kopā ar individuālo personīgās izaugsmes plānu. Programma ir organizēta tā, lai iedrošinātu praktikantu pilnībā uzņemties atbildību par savu profesionālo izaugsmi un regulāru apmācību.

Sākotnējās apmācības beigas un kvalifikācijas process

Nav politikas apmācības beigšanai, jo tiesu sistēma neprasa pārbaudījumu vai eksāmenu kārtošānu pēc programmas pabeigšanas.

Kad tiesu iestādes atlasa un apstiprina jaunus tiesnešus, tās neparedz mācību pārtraukšanu apmācības laikā.

Eksāmeni vai pārbaudījumi un atkārtoti pārbaudījumi netiek rīkoti. Pieņemot, ka atlases komisija tiesneša amatam ir apstiprinājusi labākos kandidātus, tiek nodrošināta iekļaujoša un interaktīva apmācība gan semināru, gan darba vidē balstītu mācību veidā (prakses veidā) un jaunam tiesnesim tiek garantēta kvalitatīva sagatavošanās darbam. Jaunos tiesnešus apstiprina uz trīs gadu pārbaudes laiku.

Prokurori

Šis saturs nav iesniegts.

■ Lapa atjaunināta: 08/06/2026

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.